

Protocol Begaafdheid (BPS)

Het Camphusianum wil voor de meer-begaafde leerlingen een aanbod leveren, dat past binnen onze visie op het onderwijs. We gaan uit van onderwijsarrangementen die op deze leerlingen gericht zijn. Dat betekent dat het aanbod in redelijke mate kan afwijken van wat er regulier in de klassen wordt aangeboden.

Er is een expertisegroep in het leven geroepen (2012), die als stuurgroep tot taak krijgt het beleid ten aanzien van de diverse arrangementen voor meer-begaafde leerlingen vorm te geven, de schoolleiding daarover te adviseren en zo nodig de collega's bij de begeleiding van meer-begaafde leerlingen te ondersteunen. Ter begeleiding bij deze ontwikkeling en om dit bredere beleid omtrent begaafdheid verder vorm te geven is onze school lid geworden van de Vereniging Begaafdheidsprofielscholen (BPS) en neemt deel aan het gelijknamige project van het CPS gedurende de schooljaren 2010 – 2013; aan het einde van dat driejarige traject, na zelfevaluatie en collegiale visitatie, hoopt de school het predicaat Begaafdheidsprofielschool te mogen voeren als bevestiging van de ingezette onderwijsontwikkeling.

Van het schoolteam wordt gevraagd zich te verdiepen in de problematiek van meer-begaafden in het onderwijs en zorg te dragen voor een klimaat waarin deze leerlingen naar behoren kunnen gedijen.

De gymnasiast is een breed begaafde VWO leerling. Uitgaande van deze homogeniserende kwalificatie dient het gymnasiale onderwijs ruimte te bieden voor de individuele heterogeniteit, opdat de afzonderlijke en diverse talenten van de leerlingen tot ontplooiing kunnen komen tot ontwikkeling en vorming van de leerling en tot verrijking van de gemeenschappelijke leeromgeving. Het Gymnasium Camphusianum biedt deze ruimte binnen de kaders van de sinds jaar en dag beproefde kwaliteitsstructuren van het categoriale, gymnasiale onderwijs, met behoud van klassenstructuren, opdat ook de sociale groepsvorming als basis blijft gelden, en van leerjaarcohorten, opdat cognitieve progressie ook binnen de *peer group* zicht- en meetbaar blijft. De school kiest traditioneel voor de evolutionaire ontwikkeling en vernieuwing boven de revolutionaire, steeds erop toeziend dat verandering niet ten koste gaat van het verworvene.

Uitgaande van deze kaders moet het voor iedere leerling mogelijk zijn om zijn of haar individuele weg in versnelling, in eigenheid, in keuze te vervolgen. Om vorm en inhoud te geven aan deze individualiserende gezamenlijkheid dient het onderwijsteam te beschikken over expertise en flexibiliteit, die gespiegeld worden aan de structurele mogelijkheden om binnen en op de gegeven kaders te variëren. De fysieke onderwijsruimte en de daarbij behorende materiële middelen dienen het bovenstaande niet alleen mogelijk te maken, maar veeleer nog te stimuleren. Aldus delen docenten en leerlingen de mentale homogeniteit om te denken in mogelijkheden en niet in beperkingen, om op grond van ervaring en kennis te komen tot het eigene, het individuele en het unieke.

Voor het Camphusianum, een categoriaal gymnasium, geldt dat de individuele talenten en leerbehoeften van onze intrinsiek begaafde leerlingen in de breedste zin van het woord dienen te worden aangesproken; dit houdt in dat voor al het bovenstaande geldt dat het schoolbeleid binnen het begaafdheidsprofiel zich richt op iedere Camphusiaan.

Speciale aandacht gaat ook uit naar de hoogbegaafden. Over het algemeen kan men stellen dat zij aan een groot aantal van de onderstaande kenmerken voldoen. Let wel, het is niet zo dat als ze aan enkele van deze kenmerken niet voldoen, ze dan ook niet hoogbegaafd zouden zijn. Het gaat er om dat hoogbegaafde leerlingen bij observatie als zodanig herkend kunnen worden door docenten. Als een leerling bijvoorbeeld niet goed in wiskunde blijkt te zijn, kan zij/hij nog steeds wel hoogbegaafd zijn.

Kenmerken geformuleerd als verschillen tussen gemiddeld en begaafd (Laycock)

1. kan zeer goed redeneren, abstraheren, generaliseren van het bijzondere naar het algemene, relaties leggen (= verbanden zien)
2. heeft een grote intellectuele nieuwsgierigheid
3. leert gemakkelijk en direct
4. heeft een brede range van interesses
5. toont initiatief en originaliteit in intellectueel werk
6. heeft grote belangstelling voor de mens en het universum
7. heeft een ongewone verbeeldingskracht
8. is zeer goed in wiskunde, met name in het oplossen van problemen

❖ Plan van aanpak 2015-2016

Communicatie

De stuurgroep

- doet op iedere studiedag/APV verslag van activiteiten en plannen.
 - organiseert minimaal 1 keer per jaar een studiedag in het teken van BPS.
 - verzorgt specifieke informatie en uitwisseling van kennis voor en met het personeel over leerlingen en projecten.
 - ziet erop toe dat de meer-begaafde leerlingen als zodanig herkenbaar zijn in het LVS.
 - doet periodiek nieuws uitgaan over activiteiten en plannen aan ouders en personeel.
 - presenteert op iedere leerjaarvoorlichtingsavond (begin schooljaar) het BPS aanbod en programma.
 - organiseert speciale info-bijeenkomsten voor de ouders van BP leerlingen.
 - verzorgt een openbaar infobestand over activiteiten en plannen op de schoolsite.
 - bemenst in samenwerking met betrokken docenten op vier vaste momenten in de week op een vaste plek een inloopspreekuur voor BP leerlingen.
- middels een BPS Blog wisselen docenten, leerlingen en ouders actuele informatie en ervaringen uit.

Scholing

De stuurgroep

- neemt actief deel aan BPS vergaderingen en conferenties.
 - neemt actief deel aan activiteiten en overleg binnen Euryfoon.
- Twee leden voltooien de ECHA-opleiding.
- Het Camphusianum is binnen het samenwerkingsverband (SWV) in het kader van Passend Onderwijs regionaal expertise-centrum BPS.

Het gehele docentenkorps

- beschikt over specifieke vaardigheden (signaleren/differentiëren) door structurele, interne, collegiale voorlichting en good practices.
- houdt vaardigheden up-to-date (idem) door deelname aan landelijke netwerkactiviteiten en kennisuitwisselingen.
- beschikt in de breedte over de expertise zoals beschreven in 4.1.
- participeert op specifieke terreinen in kennisdeling binnen SWV.

Het Mentoraat in leerjaar 1, 2, 3 is, als in de eerste lijn binnen de zorgbegeleiding in het bijzonder toegerust in signalering, begeleiding en coaching.

Ontwikkeling POVO

- *Het PO kiest vóór de zomervakantie voor deelname aan twee modules, die in principe op locatie gegeven worden (b.v. Grieks, meteorologie, Frans, biologie, mythologie), ingezet voor de begaafde leerlingen, verzorgd door Camphusianen uit leerjaren 4 en 5. De Camphusianen worden hiertoe gecoacht door vakdocenten (didactiek/content). De deelnemende vakdocenten zien hun inzet vertaald binnen hun taakbelasting. De lesinhoud van de diverse modules is ingebed in het PO-curriculum. Een module duurt vijf weken, er zijn vier modules per jaar. De eerste module start bij aanvang van het schooljaar. De module vindt plaats tijdens lestijd PO en/of VO; de Camphusiaan krijgt hiertoe indien nodig vrijstelling van het volgen van desbetreffende lessen. Deelname van PO uit leerjaar 2014-2015 wordt voortgezet. Hiertoe wordt samengewerkt met het Merewadecollege (OVO) om een programma te bieden voor alle leerlingen (ongeacht niveau of aard van begaafdheid) uit de desbetreffende groepen 7.*
- *Vóór de zomervakantie worden mogelijke kandidaten uit leerjaren 4 en 5 in de diverse rapportvergaderingen besproken. Leerlingen solliciteren (advies: rapportvergadering; plaatsing: stuurgroep) en werken vervolgens binnen vaste regels en duidelijke afspraken (handboek) in nauw contact met VO en PO (Bijlage 1).*
- *In de laatste fase van het schooljaar (mei/juni) vindt de PLUSklas plaats (locatie Camphusianum), een motiverende, gedifferentieerde lessenserie voor begaafde leerlingen uit groep 8, verzorgd door docenten en/of externe professionals (Bijlage 2).*
- *De groep deelnemende basisscholen wordt uitgebreid met basisscholen uit het verdere voedingsgebied. Potentiële deelnemers aan het POVO-programma presenteren hun plannen. De stuurgroep oordeelt over toelating.*

De stuurgroep

- *levert maatwerk voor de begaafde basisschoolleerling die een individueel traject volgt op het Camphusianum; de basisschoolleerling bezoekt de school wekelijks en wordt begeleid binnen een individueel onderzoeksproject door een medewerker of een bovenbouwgygnasiast.*
- *organiseert een jaarlijkse onderwijsconferentie voor het Camphusianum en de basisscholen binnen de POVO samenwerking. Andere basis- en VO-scholen participeren als toehoorders. Deze conferentie staat in het teken van kennisuitwisseling en toekomstvisie.*
- *De toelatingsprocedure tot leerjaar 1 kent structurele criteria met betrekking tot de concrete toegankelijkheid van de begaafde basisschoolleerling.*

Leerjaar 1, 2 en 3

- *Verbreding is een programma waaraan de leerling op individuele basis kan deelnemen (Bijlage 3). In leerjaar 1 wordt de leerling hiertoe door de stuurgroep BPS uitgenodigd naar aanleiding van de verplichte test in oktober afgenomen in samenwerking met het Centrum voor Begaafdheidsonderzoek (CBO) uit Nijmegen. De leerling kan er vervolgens voor kiezen deel te nemen aan de verbredingsmodule als onderdeel van Studium Generale (zie beneden) in trimester 2. Een voortzetting in trimester 3 en in leerjaar 2 en 3 houdt in dat het programma wordt gevolgd tijdens en in plaats van de reguliere lessen.*
- *De module bestaat uit een door de school verzorgd aanbod of door een door de leerling voorgesteld onderwerp.*
- *De BP leerling ontvangt van de stuurgroep BPS (op advies van de rapportvergadering) voor het volgen van het verbredingsprogramma in trimester 3 van leerjaar 1 en in leerjaar 2 en 3 de*

Gymnasium Camphusianum Strippenkaart, die hem in staat stelt een aantal reguliere lessen in te ruilen voor het werken aan de verbredingsmodule.

- De Strippenkaart is telkens 1 trimester geldig en bevat een aantal lesstrippen gelijk aan het dubbele aantal weken dat een periode telt (b.v. 12 weken=24 lessen). De leerling moet minimaal 1 en mag maximaal 3 lesstrippen per week inzetten. De lesstrip wordt gevalideerd door de conciërge. Tweewekelijks vindt er overleg over de voortgang plaats tussen leerling en docentbegeleider.

- De Strippenkaart kan tussentijds worden stopgezet door de stuurgroep in overleg met leerling/docentbegeleider/ouder als de effectiviteit van de gekozen tijd achterblijft. Hernieuwde toekenning voor de volgende periode vindt plaats door de stuurgroep na evaluatie van de voorafgaande periode en wederom op advies van de rapportvergadering.

- De docentbegeleiders binnen de Verbreding zien hun inzet vertaald binnen het taakbeleid.

- Bij het overgangsrapport ontvangt de leerling een persoonlijk portfolio als overzicht van alle bijzondere activiteiten waaraan hij het desbetreffende leerjaar heeft deelgenomen. Het totaalportfolio wordt uitgereikt bij het diploma.

- De CBO test wordt verplicht afgenomen in leerjaar 3. De stuurgroep evalueert de individuele voortgang aan de hand van de CBO resultaten in leerjaren 1 en 3.

- Iedere collega is in staat te signaleren en de meer-begaafden te bedienen en begeleiden in klassikale en/of individuele trajecten.

- Er zijn wekelijks 4 in het rooster zichtbare inloopuren voor BP leerlingen bij leden van de stuurgroep BPS en/of begeleidende vakdocenten in kamer 4.11.

- Verbreding (systeem en inhoud) kan gelden als ‘onderbouw PWS’ in lijn te plaatsen met het PWS.

- Digitale didactiek en middelen vormen een integraal onderdeel van het Verbredingsprogramma (differentiatie/versnelling).

- De mogelijkheid bestaat om binnen de Verbreding een internationaal contact met uitwisselingspartners toe te voegen.

*- De stuurgroep beziet de mogelijkheden om het onderbouwportfolio in lijn te brengen met de verworvenheden van het *Honours Programma*.*

- Het Studium Generale (SG) is een verplicht keuzeprogramma met verrijksmodules voor geheel leerjaar 1 en 2 (telkens 2 trimesters) en wordt verzorgd door medewerkers, leerlingen uit leerjaren 4 en 5 (cf. POVO) en externe professionals. Een module is een lessenserie die als blokkur wekelijks plaatsvindt gedurende één trimester. De helft van het aanbod aan modules kan de leerling gratis volgen, voor de andere helft geldt een wekelijkse bijdrage van € 7,50. (Bijlage 4). Er is een evenwichtige balans binnen het aanbod tussen de diverse leerdomeinen (Cf. de 4 profielen binnen de Tweede Fase).

Leerjaar 4, 5 en 6

- Aan het begin van ieder schooljaar wordt het aanbod aan leerlingen, ouders en medewerkers bekendgemaakt.

- Leerlingen kunnen zich voor een externe module aanmelden bij de stuurgroep. Toelating door de stuurgroep vindt plaats op grond van CBO resultaten en advies van de rapportvergadering.

- Daarnaast kunnen leerlingen solliciteren naar een plaats tot deelname aan het schooleigen Honours Programma (klas 4,5,6) (SHZG), een totaalprogramma waarbinnen alle diverse verrijksselementen worden verenigd. Een commissie van drie (1 lid stuurgroep, 1 lid schoolleiding, 1 vakdocent) beslist over toelating. De leerling presenteert in het eerste trimester van leerjaar 4 zijn plan en/of stelt zijn programma samen uit het geldende aanbod. Er is een databank van externe (verrijks-)modules (eventueel in samenwerking met bestaande

initiatieven; b.v. LAPP-Top (Leiden), JuniorMed School (Rotterdam), UTalent (Utrecht), diverse Olympiades. PoVo). Het verklarende certificaat voor het volgen van het Honours Programma, , wordt na externe toetsing bij het diploma uitgereikt. (Bijlage 4)

- Voor de leerlingen in leerjaar 4 en 5 staat de Strippenkaart ter beschikking volgens de voorwaarden die ook gelden in leerjaar 1, 2 en 3.

- Iedere collega is in staat te signaleren en de meer-begaafden te bedienen en begeleiden in klassikale en/of individuele trajecten.

- PWS functioneert als potentieel instrument van differentiatie en individuele verrijking in lijn met HO en kan deel uitmaken van het Honours Programma. PWS kan ingezet worden in leerjaar 4, 5 en 6.

- In leerjaar 4 en/of 5 kan de leerling kiezen voor een buitenlandse component (stage/onderzoek/PWS) in samenwerking met de uitwisselingspartners van het Camphusianum. Dit maakt deel uit van het Honours Programma.